

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **1./ Ing. V. C.**, bytom Z., prechodne bytom P., **2./ P. A.**, bytom N., **3./ Mgr. M. Š.**, bytom N., **4./ Mgr. art. P. Š., ArtD.**, bytom B., *všetci zastúpení JUDr. L. C., so sídlom v P.*, proti odporcovi: **Obvodný pozemkový úrad v Nitre**, Štefánikova trieda 88, Nitra, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia zo dňa 6.10.2010, č. 2010/00069-572/04-R-II., na odvolanie navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 23S9/1/2011-15 zo dňa 13. apríla 2011, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č. k. 23Sp/1/2011-15 zo dňa 13. apríla 2011 **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konania.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre potvrdil rozhodnutie odporcu č. 2010/00069-572/04-R-II zo dňa 6.10.2010. Ako vyplynulo z odôvodnenia rozsudku súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľov nebol dôvodný.

Krajský súd z administratívneho spisu zistil, že navrhovatelia v 1/ a 4/ rade si 15.12.2004 uplatnili nárok na vrátenie vlastníctva k pozemkom v k.ú. Z. zapísaným v PKV 82, 83 a 476. Uvedli, že pôvodným vlastníkom pozemkov bol Š. A., ich právny predchodca, ktorý zomrel 2.2.1969. Správny orgán si zadovážil doklady, z ktorých vyplynulo, že predmetné pozemky boli skonfiškované podľa § 2 Nariadenia 104/1945 Sb. J. K. k 1.3.1945.

Dňa 28.5.1948 miestna roľnícka komisia v Z. pridelila poľnohospodárske majetky z konfiškátu J. K. prídelcom. Pôdu obhospodaroval na základe nájomnej zmluvy zo dňa 31.10.1928 R. A. Výmerom poľnohospodárskej rady ONV č. 11032/1956 zo dňa 23.3.1956 bolo Š. A. a spol. odobraté užívacie právo na poľnohospodárske pozemky v k.ú. Z. proti ktorému podal opravný prostriedok. 24.8.1956 bol tento výmer zrušený pre formálne chyby a výmerom zo dňa 27.9.1956 bola uvalená na roľnícku usadlosť Š. A. národná správa, proti ktorej sa Š. A. a spol. odvolali. Odbor poľnohospodárstva napadnutý výmer schválil dňa 22.5.1957. V dôsledku opravného prostriedku rada KNV správa poľnohospodárstva a lesného hospodárstva dňa 24.9.1957 predmetné rozhodnutie potvrdila. Navrhovatelia nepredložili napriek výzve správneho orgánu žiaden doklad o tom, že by predmetné nehnuteľnosti patrili do vlastníctva ich právneho predchodcu Š. a ani nepreukázali akým spôsobom eventuálne prešli na štát.

Podľa § 1 zákona 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov, tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa osobitného predpisu (zákon č. 221/1991 Zb. v znení neskorších predpisov). Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria a) poľnohospodársky pôdny fond, b) lesný fond.

Podľa § 2 ods. 1 právo na vrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom SR s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo inú právnickú osobu v období od 25.2.1948 do 1.1.1990 spôsobom uvedeným v § 3.

Podľa § 2 ods. 2 ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodnom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3 zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu sú oprávnenými osobami štátni občania SR, fyzické osoby v tomto poradí:

- a) Dedič zo závetu, ktorý bol predložený v konaní o dedičstve, ktorý nadobudol celé dedičstvo.
- b) Dedič zo závetu, ktorý nadobudol dedičstvo, ale len v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé

- veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len pre určité časti pozemku, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania je oprávnený len k tejto časti pozemku,
- c) Deti a manžel osoby uvedenej v ods. 1 všetci rovným dielom, ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,
 - d) Rodičia osoby uvedenej v ods. 1,
 - e) Súrodenci osoby uvedenej v ods. 1, ak niektorý z nich zomrel sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti.

Podľa § 5 ods. 1 právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31.12.2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne.

Podľa názoru krajského súdu navrhovateľa v danom prípade nepreukázali jednak ani vlastníctvo ich právneho predchodcu Š. k predmetným nehnuteľnostiam a nepreukázali ani v zmysle § 3 ods. 1 písm. a/ - t/ zákona č. 503/2003 Z.z. akým spôsobom prešlo vlastníctvo nehnuteľnosti na štát alebo inú právnickú osobu.

Námietky navrhovateľov uvádzané v opravnom prostriedku posúdil ako irelevantné, pretože sa s nimi dostatočne zaoberal správny orgán.

Proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. 23Sp/1/2011 zo dňa 13.4.2011 sa odvolali navrhovateľa. V dôvodoch odvolania uviedli, že právny predchodca navrhovateľov nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnosti kúpnu zmluvou, ktorú uzavrel s J. K. Absencia písomnej kúpnej zmluvy nemôže byť dôvodom na prijatie záveru, že k riadnej kúpnopredajnej zmluve nedošlo. Súd nezohľadnil ďalšie dôkazy a to výpovede svedkov a čestné prehlásenia. Uviedli ďalej, že proces konfiškácie ako konštatuje správny orgán aj súd, bol zavŕšený rozhodnutím Správy poľnohospodárstva a lesného hospodárstva rady KNV v Nitre dňa 24.9.1957.

Navrhovateľa namietali, že predložili správny orgán nepriame listinné dôkazy a to dohodu uzatvorenú medzi J. K. ako predávajúcim a právnym predchodcom navrhovateľov Š. A. ako kupujúcim zo dňa 29.3.1948, z ktorej obsahu jednoznačne vyplýva, že išlo o zmluvu o zmluve budúcej, ktorej predmetom boli sporné pozemky, a ďalej vyúčtovanie odmeny

právneho zástupcu predávajúceho JUDr. A. A. zo dňa 4.10.1952, kde si pod položkou 22 účtuje odmenu za kúpnopredajnú zmluvu a zároveň poznamenáva, že došlo k jej vyhotoveniu avšak „pred pozemnoknižným prevedením bola vec zamietnutá“. Tento doklad preukazuje, že došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy, k uzavretiu ktorej sa zaviazali zmluvné strany k zmluve o zmluve budúcej a k zaplateniu kúpnej ceny vo výške 600.000,- Sk a napokon čestné prehlásenia týkajúce sa zaplatenia kúpnej ceny od A. B., Š. F. a H. D., ktorá bola prítomná pri odovzdaní kúpnej zmluvy.

Oprávnenosť nároku podľa odvolateľov dokazuje skutočnosť, že právni nástupcovia J. K. si reštitučný nárok neuplatnili.

Z uvedených dôvodov žiadali, aby najvyšší súd napadnuté rozhodnutie krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu zruší a vec vráti odporcovi na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd odvolací, preskúmal napadnutý rozsudok a konanie, ktoré mu predchádzalo v rozsahu dôvodov odvolania podľa § 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP bez nariadenia pojednávania podľa § 250ja ods. 2 a § 214 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP a jednomyseľne dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné a rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konania.

Podľa § 1 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona NR SR č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov tento zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktorý neboli vydané podľa osobitného predpisu (zákon 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov). Vlastnícke právo sa vracia k pozemkom, ktoré tvoria

- a) Poľnohospodársky pôdny fond alebo do nej patria
- b) Lesný fond

Podľa § 2 ods. 1 právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom SR s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo inú právnickú osobu od 25.2.1948 do 1.1.1990 spôsobom už uvedeným v ustanovení § 3.

Rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2, 3 vydá obvodný pozemkový úrad.

Na konanie podľa ods. 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa ods. 2, 4 možno podať opravný prostriedok na súd.

Z obsahu administratívneho spisu ako aj súdneho spisu súd zistil, že navrhovatelia v 1/ a 4/ rade po uplatnení reštitučného nároku podali proti rozhodnutiu Obvodného pozemkového úradu v Nitre č. 2010/00069-572/04-R-II zo dňa 6.10.2010 odvolanie, v ktorom namietali, že správny orgán nesprávne vyhodnotil skutkový stav čo viedlo k nesprávnemu rozhodnutiu. Uviedli, že správny orgán svojim rozhodnutím nepriznal navrhovateľom vlastnícke právo k nehnuteľnostiam čo odôvodňuje tým, že navrhovatelia nepredložili riadnu kúpnopredajnú zmluvu medzi Š. A. a J. K. Navrhovatelia však tvrdia, že predložili správnomu orgánu dohodu uzatvorenú medzi J. K. ako predávajúcim a právnym predchodcom navrhovateľov Š. A. ako kupujúcim zo dňa 29.3.1948, z ktorej obsahu jednoznačne vyplýva, že išlo o zmluvu o budúcej kúpnej zmluve predmetom ktorej boli sporné pozemky.

Ďalej predložili vyúčtovanie odmeny právneho zástupcu predávajúceho JUDr. A. A. zo dňa 4.10.1952, kde si pod položkou 22 účtuje odmenu za kúpnopredajnú zmluvu a zároveň poznamenáva, že došlo k jej vyhotoveniu avšak pred pozemnoknižným prevedením bola vec zamietnutá. Z tohto dokladu navrhovatelia vyvodzujú, že došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy, k uzavretiu ktorej sa zaviazali kúpne strany v zmluve o zmluve budúcej a k zaplateniu kúpnej ceny vo výške 600.000,- Sk.

Napokon navrhovatelia predložili čestné prehlásenia, týkajúce sa zaplatenia kúpnej ceny od A. B., Š. F. a H. D., ktorá bola prítomná pri odovzdaní kúpnej ceny. Podľa ich názoru ide o nepriame dôkazy, ktoré vo vzájomnej súvislosti smerujú k jednoznačnému záveru, že medzi Š. A. a J. K. došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy ohľadne predmetných nehnuteľností. Dohoda zo dňa 29.3.1948 svedčí o vážnom úmysle oboch strán previesť vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam a vyúčtovanie odmeny JUDr. A. preukazuje, že kúpna zmluva bola skutočne uzatvorená.

Navrhovatelia namietali, že ak správny orgán popiera túto skutočnosť len na základe toho, že nepredložili 60 rokov starú zmluvu, tak v takomto prípade je jeho postup len ďalším prehĺbovaním už i tak dosť značných krívd páchaných na rodiny navrhovateľov a v žiadnom prípade nemožno hovoriť o naplnení účelu reštitučného zákona.

Krajský súd v napadnutom rozsudku odôvodnil potvrdzujúci rozsudok iba tým, že navrhovatelia nepreukázali jednak ani vlastníctvo ich právneho predchodcu Š. A. k predmetným nehnuteľnostiam, ani nepreukázali akým spôsobom prešlo vlastníctvo nehnuteľností na štát, alebo inú právnickú osobu, pričom námietky navrhovateľov, ktoré uvádzajú v opravnom prostriedku sú právne irelevantné, pretože týmito sa dostatočne zaoberal správny orgán vo svojom rozhodnutí, kde ich aj náležite odôvodnil. Správny orgán sa podľa názoru krajského súdu dôsledne zaoberal vecou, vyvodil správne skutkové a právne závery, s ktorými sa krajský súd v plnom rozsahu stotožnil.

Povinnosť súdu riadne odôvodniť svoje rozhodnutie vyplýva z § 157 ods. 2 OSP a znamená právo účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a jeho porušením sa účastníkovi odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu, voči ktorému chce využiť možnosť opravného prostriedku.

Nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia je preto porušením práva na spravodlivé súdne konanie.

Súčasťou základného práva na spravodlivé konanie obsiahnutého v základnom práve na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Potreba riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, v ktorom súd preskúmava rozhodnutia správneho orgánu vyplýva aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Aj keď s ohľadom na judikatúru tohto súdu netreba zdôvodňovať každý argument účastníkov konania, súdne konania musia byť odôvodnené a musia obsahovať odpovede súdu na všetky argumenty prednesené stranami, ktoré viedli k rozhodnutiu. Dôvody musia byť špecifikované s ohľadom na skutkové okolnosti prípadu a nielen odkazovať na predchádzajúce rozhodnutia správnych orgánov.

Súd by v odôvodnení rozhodnutia mal vo svojej argumentácii zabezpečiť konzistentnosť s výrokom a argumenty v odôvodnení musia podporiť príslušný záver. Súčasne musí tiež dbať na celkovú presvedčivosť rozhodnutia, t.j. aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na základe týchto premís dospel, boli pre právnickú ale aj laickú verejnosť racionálne a presvedčivé. V prejednávanom prípade sa krajský súd dostatočne a vyčerpávajúcym spôsobom nevysporiadal s relevantnými námietkami, ktoré uplatnil žalobca v žalobe (zmluvou o zmluve budúcej, vyúčtovaním odmeny právneho zástupcu, čestnými prehláseniami). S ohľadom na preskúmateľnosť rozhodnutia a možnosť podania odvolania, účastník má v konkrétnej prejednáwanej veci právo na dostatočne odôvodnený názor súdu a nestačí len odkazovať na predchádzajúce rozhodnutia správnych orgánov.

Keďže v prejednávanom prípade nedal v odôvodnení rozhodnutia odpoveď na všetky relevantné námietky žalobcu a v podstate ich v odôvodnení ani neuviedol, z odôvodnenia nie je zrejmé, akými úvahami sa súd riadil pri uzatváraní záveru, skutkovom stave, prečo nepovažoval za dôvodnú právnu argumentáciu žalobcu, resp. prečo považuje jeho námietky za neopodstatnené, treba považovať takýto rozsudok za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, nedávajúci dostatočné záruky preto, že bol vydaný spôsobom, ktorý by zabezpečil ústavne zaručené právo na spravodlivý proces.

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky musel napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ v spojení s § 250l ods. 2 OSP a s § 250ja ods. 3 veta druhá OSP zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

V ďalšom konaní krajský súd prejedná vec v medziach podaného opravného prostriedku, dôsledne sa vysporiada so všetkými námietkami žalobcu a znova o ňom rozhodne a svoje rozhodnutie riadne zdôvodní.

V novom rozhodnutí rozhodne prvostupňový súd i o náhrade trov tohto konania (§ 224 ods. 3 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP).

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. mája 2012

JUDr. Jana Henčeková, PhD., v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:

Andrea Jánošíková